N a j v y š š í s ú d **3 Tdo 14/2013**
Slovenskej republiky

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Burgera a sudcov JUDr. Milana Lipovského a JUDr. Jany Serbovej na neverejnom zasadnutí konanom dňa 26. júna 2013 v Bratislave v trestnej veci obvineného **MUDr. J. K.** pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a iné, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 6T 23/2009, o dovolaní, ktoré podal minister spravodlivosti Slovenskej republiky v neprospech obvineného MUDr. K. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. januára 2012, sp. zn. 4To 92/2011, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky **sa o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I z 21. januára 2011, sp. zn. 6T 23/2009, bol obvinený MUDr. J. K. uznaný za vinného v bode 1/ zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a v bode 2/ z prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

1/ v období od nezisteného dňa v mesiaci jún 2005 do 9. februára 2007 na rôznych miestach v B. so stupňujúcou sa intenzitou spôsoboval fyzické i psychické útrapy svojej vtedajšej manželke - poškodenej MUDr. D. K. opakovane vytvárajúc fyzicky, ale najmä psychicky, neúnosný stav, keď z bežných udalostí vyskytujúcich sa pri spoločnom bývaní vytváral napäté situácie, pri ktorých jej neustále vulgárne nadával vyslovujúc na jej adresu nadávky typu „piča“, „kurva“, „klimaterická piča“, vykrikujúc na jej adresu, že „všetko dojebala“, že „rozjebala ich rodinu“, vinil ju z toho, že kvôli nej musel odísť z roboty, opakovane v nočných hodinách vchádzal do jej izby, zapínal svetlo a celé hodiny jej pritom

oplzlo a vulgárne nadával, v dôsledku čoho nemohla poškodená spať; riadiac jemu patriace osobné motorové vozidlo prenasledoval poškodenú a ňou riadené osobné motorové vozidlo, toto následne zablokoval, vystúpil z vozidla a poškodenej vulgárnym spôsobom nadával a niekedy sa jej aj vyhrážal zničením a zabitím, pričom 15. januára 2006 vo večerných hodinách fyzicky napadol poškodenú sadnúc si na jej hrudník, prikryjúc jej tvár vankúšom a dlaňami zovretými v päsť ju udieral cez vankúš do oblasti tváre, pričom počas tohto jej vulgárnymi slovami obsiahnutými vo vyšetrovacom spise nadával a vyhrážal sa jej tým, že ju zabije, následne dňa 16. januára 2006 po tom, čo sa poškodená odsťahovala zo spoločnej domácnosti, ju v ordinácii pred pacientmi a sestričkou fyzicky napadol sotiac ju smerom od seba, pričom počas toho jej neustále nadával a poškodenej patriace šatstvo ním prinesené porozhadzoval po ordinácii, pričom celé toto konanie obvineného vyvrcholilo 9. februára 2007, kedy poškodenú opäť v jej ambulancii fyzicky napadol, vykrikoval jej pred pacientmi, že „všetko dojebala“, že čo si o sebe myslí, pričom sa jej vyhrážal slovami „ja ťa už raz zabijem“, čo malo u poškodenej za následok neustály a doposiaľ neprekonaný strach z osoby obvineného a jeho ďalších atakov namierených proti poškodenej, strach z jej prenasledovania, naplnenia vyhrážok vyslovených obvineným na adresu poškodenej a opätovného fyzického napádania poškodenej, ku ktorému dochádzalo v minulosti,

2/ dňa 17. septembra 2007 v čase okolo 18:30 hod. v B. na H. ulici v záhrade vedľa rodinného domu č. X. po tom, čo pred domom zaparkoval osobné motorové vozidlo a z toho vystúpil, pred rodičmi svojej bývalej manželky - poškodenej MUDr. D. K. na adresu poškodenej vykrikoval vulgarizmy „piča“, „kurva“ a obdobné, pričom pred rodičmi poškodenej sa tejto nepriamo vyhrážal slovami „vychovali ste kurvu, piču, špinu!, ja ju raz zabijem!, počkám si ju a zabijem ju!“, pričom matke poškodenej adresoval vulgarizmy „Ty kurva, Ty piča“ a otcovi poškodenej vyhrážku „nech Ťa šľak trafí!“.

Za to mu okresný súd podľa § 208 ods. 1 Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j/ Tr. zák. uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere sedem rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. ho na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Krajský súd v Bratislave rozhodujúc o odvolaní obvineného MUDr. J. K., brata obvineného Ing. P. K. a synov obvineného - PhDr. T. K. a L. K., rozsudkom z 26. januára 2012, sp. zn. 4To 92/2011, podľa § 321 ods. 1 písm. e/, ods. 3 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obvinenému MUDr. J. K. podľa § 208 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 41 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. j/ a § 38 ods. 3 Tr. zák. a § 39 ods. 1 Tr. zák. uložil trest odňatia slobody vo výmere troch rokov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 51 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. mu výkon trestu odňatia slobody podmienečne odložil na skúšobnú dobu päť rokov s probačným dohľadom.

Podľa § 51 ods. 4 písm. a/ Tr. zák. obvinenému prikázal nepriblížiť sa k poškodenej MUDr. D. K. na vzdialenosť menšiu ako päť metrov a nezdržiavať sa v blízkosti obydlia poškodenej.

Súčasne súd podľa § 51 ods. 5 Tr. zák. vyslovil, že obvinený je povinný strpieť nad sebou kontrolu vykonávanú probačným a mediačným úradníkom.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal minister spravodlivosti Slovenskej republiky dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. v neprospech obvineného MUDr. J. K., pretože podľa názoru ministra uvedeným rozhodnutím odvolacieho súdu bol porušený zákon v ustanovení § 39 ods. 1 Tr. zák. v prospech tohto obvineného.

Odvolaciemu súdu vytýka, že pri rozhodovaní o použití § 39 ods. 1 Tr. zák. sa nezaoberal skutočnosťou, že poškodená MUDr. D. K. doložila dňa 5. septembra 2011 do spisu trestné oznámenie prijaté Okresnou prokuratúrou Bratislava II o tom, že obvinený MUDr. J. K. ďalej pokračuje v žalovanej trestnej činnosti.

Minister sa nestotožňuje ani s odôvodnením napadnutého rozsudku Krajského súdu v Bratislave, ktorý konanie obvineného MUDr. K. hodnotil iba ako „impulzívnu reakciu“ na rozpad jeho rodinného života, keďže podľa názoru dovolateľa išlo o dlhodobý spôsob správania sa k poškodenej prekračujúci nielen spoločenské ale i zákonné medze. V tejto súvislosti poukázal aj na znalecký posudok „z oblasti“ psychiatrie, ktorý obvineného hodnotí

ako impulzívny typ. Minister z toho usudzuje, že obvinený nie vždy je schopný kontrolovať svoje reakcie na vonkajšie vplyvy. Preto nie sú vylúčené ďalšie podobné prejavy správania sa obvineného, takže uložený trest odňatia slobody s podmienečným odkladom jeho výkonu považuje za nepostačujúci na splnenie účelu trestu. V tejto súvislosti minister uvádza, že je nevyhnutná izolácia obvineného zo spoločnosti na určitý čas a jeho dôsledná prevýchova pod dohľadom „odborného personálu“.

V ďalšej časti dovolania minister vyslovuje nesúhlas s úvahami krajského súdu pri aplikácii § 39 ods. 1 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu. Uvádza, že „osobnosť obvineného je potrebné vyhodnotiť komplexne s ohľadom na dlhšie časové obdobie, akým je napr. obdobie páchania trestnej činnosti, počas ktorého sa obvinený prejavoval takým spôsobom, ktorý neindikoval jeho vysokoškolské vzdelanie a dobré rodinné prostredie, z ktorého pochádzal“. Nesprávne je tiež posúdenie aktuálneho stavu zo strany Krajského súdu v Bratislave o tom, že obvinený žije mimo bydliska poškodenej, „keďže jeho bydlisko a bydlisko poškodenej je v rámci toho istého mesta, hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy. Z tohto dôvodu má obvinený jednoduchý prístup ku kontaktu s poškodenou a môže pre ňu aj v budúcnosti znamenať pokračujúce nebezpečenstvo“. Poukazuje aj na judikatúru týkajúcu sa mimoriadneho zníženia trestu vzhľadom na vážnu chorobu páchateľa, závislosť viacčlennej rodiny na jeho zárobku, psychický stav páchateľa a pod.

Na základe uvedeného minister konštatuje, že Krajský súd v Bratislave nesprávne vyhodnotil okolnosti pre použitie § 39 ods. 1 Tr. zák., čím podľa jeho názoru došlo k porušeniu zákona a naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. zák.

S poukazom aj na podanie dovolania v zákonnej šesťmesačnej lehote od doručenia napadnutého rozhodnutia, ktoré bolo vykonané najneskôr, navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky po vyslovení porušenia zákona v ustanovení § 39 ods. 1 Tr. zák. v prospech obvineného MUDr. J. K. napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil, zrušil tiež ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a Krajskému súdu v Bratislave prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Z vyjadrenia Okresnej prokuratúry Bratislava I a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky k dovolaniu ministra spravodlivosti Slovenskej republiky je zrejmé,

že sa nestotožňujú s dôvodom dovolania uvádzaným dovolateľom. Hmotnoprávne ustanovenie § 39 Tr. zák., ako na to poukazuje prokuratúra, na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 alebo § 47 ods. 2 Tr. zák., ktoré sú tiež hmotnoprávnej ale kogentnej povahy, nemožno podriadiť „pod nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“ zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Vyslovujú názor, že pre posudzovanú trestnú vec by z ministrom spravodlivosti uvádzaných dôvodov prichádzalo do úvahy zrejme ustanovenie § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. zák. Predmetné ustanovenie Trestného zákona ako dôvod na podanie dovolania vymedzuje buď uloženie trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo uloženie takého druhu trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

V prípade obvineného MUDr. K. ale tomu tak nie je, keďže Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom síce uložil trest odňatia slobody pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby, avšak za použitia ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu.

Druhostupňový súd pritom v dovolaním napadnutom rozsudku uviedol skutočnosti, pre ktoré pri ukladaní trestu obvinenému MUDr. K. využil ustanovenie § 39 ods. 1 Tr. zák. a uložil trest pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby.

Z týchto dôvodov obe prokuratúry navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky predmetné dovolanie podané ministrom spravodlivosti ako nedôvodné podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol, prípadne postupom podľa ustanovenia § 392 ods. 1 Tr. por. zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.), na základe podaného dovolania zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 Tr. por.), bolo podané osobou oprávnenou (§ 369 ods. 1 Tr. por.), za splnenia podmienok uvedených v § 373 ods. 5 Tr. por., v zákonnej lehote a mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. por.). Súčasne ale zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c/ Tr. por., lebo je zrejmé, že nie je splnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Pokiaľ minister spravodlivosti Slovenskej republiky odôvodnil podané dovolanie ustanovením § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., Najvyšší súd Slovenskej republiky už v minulosti

opakovane zaujal stanovisko, že hmotnoprávne ustanovenie § 39 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu nemožno podriadiť „pod nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Preto, lebo na rozdiel od iných hmotnoprávnych ustanovení vzťahujúcim sa k trestu (§ 41, § 42, § 47 ods. 2 Tr. zák.), nemá kogentnú povahu. Dikcia ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. „ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchateľa **má za to...**“ ponecháva na **ú v a h e** súdu vyhodnotenie týchto skutočností v rámci toho - ktorého konkrétneho prípadu.

Vyjmúc prípad chybného výroku o vine prejavujúci sa logicky v nezákonnom výroku o treste, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Vo vzťahu k ustanoveniu § 39 Tr. zák. ale ani cez tento dovolací dôvod nemožno namietať, že súdom ustálené a vyhodnotené skutočnosti vzťahujúce sa k okolnostiam prípadu alebo pomerom páchateľa vedúce k aplikácii ustanovenia § 39 Tr. zák., nemajú takú povahu, ktorá by odôvodňovala zníženie trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby. Bolo by to možné len vtedy, ak by použitie § 39 Tr. zák. súd neodôvodnil žiadnou skutočnosťou vzťahujúcou sa k okolnostiam konkrétneho prípadu alebo pomerom konkrétneho obvineného.

O takúto situáciu v posudzovanom prípade nejde. Pokiaľ minister spravodlivosti nesúhlasí s hodnotením skutočností rozhodných pre aplikáciu § 39 Tr. zák. tak, ako ich vyhodnotil krajský súd a nahrádza ich vlastnou úvahou hodnotenia obsiahnutou v podanom dovolaní, neprípustne zasahuje do jednej zo základných zásad trestného konania (zásady voľného hodnotenia dôkazov) uvedenej v § 2 ods. 12 Tr. por. Okrem toho v rozpore s ďalšou základnou zásadou trestného konania uvedenou v § 2 ods. 4 Tr. por. (prezumpciou neviny) nedôvodne vytýka krajskému súdu, že neprihliadal pri hodnotení dôkazov na následné trestné oznámenie poškodenej o pokračovaní obvineného v útokoch na jej osobu.

Za týchto okolností dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v posudzovanej veci neboli splnené podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ (ale ani písm. h/) Tr. por. a preto podané dovolanie na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 26. júna 2013

JUDr. Igor B u r g e r, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová